

Abstrakt

Tato práce se zabývá problematikou tísně jakožto okolnosti vylučující protiprávnost v mezinárodním trestním právu. Tísní je myšlena situace, kdy je pachatel pod pohrůzkou bezprostřední smrti nebo ublížení na zdraví donucen spáchat zločin podle mezinárodního práva. Práce krátce zkoumá tíseň v národních právních řádech, zejména pak rozdíl mezi pojetím tísně v *common law* a kontinentálním právu. Dále se pak zabývá využitím tísně jako argumentu obhajoby v historii mezinárodního trestního práva a podrobně se zaměřuje na dva klíčové judikáty v této oblasti – případ *Einsatzgruppen* rozhodovaný americkým vojenským tribunálem po 2. světové válce a případ *Erdemović* rozhodovaný Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii.

Práce komplexně pojednává o jednotlivých znacích tísně. Za tyto znaky je považováno i) jednání, které naplňuje znaky zločinu podle mezinárodního práva, ii) existence bezprostřední hrozby pachateli na jeho životě nebo zdraví, iii) nutné jednání k odvrácení hrozby (podmínka subsidiarity), iv) přiměřené jednání k odvrácení hrozby (podmínka proporcionality), v) fakt, že si pachatel nezpůsobil nebezpečí sám a vi) že jej neměl povinnost snášet. Práce také vymezuje tíseň oproti ostatním okolnostem vylučujícím protiprávnost, které nacházejí uplatnění v mezinárodním trestním právu – krajní nouzi a rozkazu nadřízeného.

Základní myšlenka, kterou si tato práce klade, je, zda by tíseň měla v mezinárodním trestním právu osvobodovat pachatele, a to i v případě vraždy, nebo zda by měla být jen polehčující okolností. Tato problematika je velice úzce spjata s debatou, zda by tíseň měla pachatele zločinu podle mezinárodního práva omlouvat nebo ospravedlňovat, které je v této práci také věnován prostor. Závěrem se autorka této práce přiklání k názoru, že by tíseň měla omlouvat pachatele zločinů podle mezinárodního práva, jsou-li splněny její přísné podmínky, a to i v případě vraždy.